
ПРОГЛААС

Издание на Филологическия факултет
при Великотърновския университет “Св. св. Кирил и Методий”

кн. 1, 2007 (год. XVI), ISSN 0861-7902

Гено ГЕНОВ

СЛАДОСТЕН НОВ СТИЛ (II част) – ОСНОВОПОЛОЖНИЦИТЕ

*Dans cette deuxième partie de l'étude, dédiée à l'école poétique
Dolce stil novo, nous essayons de faire valoir le processus d'intégration
dans la construction de la poétique de cette école des acquisitions lyriques
de la poésie provençale et des poètes de l'école sicilienne à travers
d'analyses concrètes.*

Поетите от кръга Долче стил ново творят с интелектуалната убеденост, че познават много добре интимната същност на любовното изживяване и могат да я предават по съвършен начин чрез изящния си лирически изказ. Данте например е убеден, че “под диктовката” на Амур ще изкаже всички трепети на любовната си страст към Беатриче, т.е. той се чувства привилегирован владетел на истината за любовта и е сигурен, че може да изрази съвсем точно въздействието ѝ върху влюбения.

Простодушната юношеска самоувереност на стилновистите придобива измерението на духовно превъзходство, което се крепи върху педантичната им отдаденост на перфектния лирически изказ. Тази обреченост на изящно изказаната платонична любов при тях придобива смисъла на привилегия, която естествено подхранва у всеотдайно обречките се на култа към чувството поети усещането за отчужденост от манталитета на простолудието. Тази отчужденост е искрено изповядана в кръга Долче стил ново и днес много изследвачи я констатират като естествена последица от усъвършенствания психологически анализ, който провеждат в любовната си лирика стилновистите.

В сравнение с всички други словесни изобразителни тенденции, които битуват в късносредновековната италианска лирика, Сладостният

нов стил придобива най-силно и най-дълбоко влияние, най-вече заради ясната си концепция за любовта и жената и пределната откровеност на неговите съвършени по форма послания. Според съвременния италиански историк Джулиано Прокачи “новаторството” на кръга Долче стил ново в сравнение със сицилианската школа се състои предимно в пречистването и усъвършенстването на езиковите средства и обогатяването на поетичното съдържание, което, макар и да остава тясно обвързано с темата за любовта и жената, “се подплатява” и с философски и нравоучителни мотиви, по-чerpани от културата на епохата” (Прокачи, 63).

ГУИТОНЕ ОТ АРЕЦО (? – 1294)

Гуитоне от Аресо се почита като поет-корифей в кръга на тосканските поети. Сведенията за живота му са оскъдни. Родил се е най-вероятно през средата на 30-те години на XIII век в град Аресо. Според оцелелите в кметството на Аресо архиви Гуитоне е напуснал родния си град около 1265 г., а според други източници това е станало още преди 1258 г. Предполага се, че е изоставил жена си и децата си и влязъл в Ордена на войните на Блажената Дева Мария, по-известен като Ордена на Наслаждащите се братя (*Ordine dei frati Godenti*). Най-вероятно по собствена воля се обрекъл на изгнание.

След като напуска родния си град, според *Аналите на братята-калмадули* (*Annales Camaldulenses*), Гуитоне повежда отшелнически живот в манастира Санта Кристина (Болоня). В описа на оцелелите от него ръкописи се открояват две групи канцони и сонети: в първата група са обособени творбите му, обвързани с куртоазната традиция, а във втората – творенията на брат Гуитоне, след като той се отдава на строго монашеско уединение и осъзнава новия си морален статус на “човек на духа”. Като монах в ордена установил тесни връзки със събратята си в Пиза и Флоренция. Според същите “Анали...” издъхнал през 1294 г. в манастира “Санта Кристина”.

По-голямата част от творбите на Гуитоне става известна благодарение на описа им, съхранен във флорентинската библиотека Лоренциана (*Biblioteca Laurenziana*). Написаните от този поет канцони и сонети се обособяват в два дяла: творби на светския поет Гуитоне, повлияни от куртоазната традиция, и творения на брат Гуитоне, съчинени след замонашването му и подчинени на новата му житейска участ и морални принципи. Но ако се отчетат избраните теми и използваните в него език и стил, цялото творчество на Гуитоне впечатлява с единството си, въпреки строгото

деление, което е проведено в гореупоменатия опис на канцоните и сонетите му.

Към 48-те канцони и 182-та сонета, фигуриращи в описа на библиотека Лоренциана, би трябвало да се прибави венецът от 12 сонета (съхранявани в Кралската библиотека на двореца Ескориал, Мадрид) и 21 сонета, отпечатани във флорентинското издателство Джунти (Giunti) през 1527 г. Според описа на библиотека Лоренциана Гуитоне е създал и 34 послания – 27 написани в проза и 7 – в стихове.

Като следва установените в провансалската лирика конвенции, Гуитоне създава поезия, в която въвежда светските теми и моралните внушения, характеризиращи поетиката на Старата сицилианска лирическа школа. Той обогатява лирическата лексика и изразните средства на италианската поезия, като приспособява стила на *херметичната трубадурска школа* (trobar clus) към вече достатъчно заредения с образни внушения простонароден тоскански говор. Този поет става водеща фигура (caposcuola) в групата на поетите Монте Андреа, Галето Пизано, Тераманино Пизано, Панучо дал Баньо, Лемо Орланди, които си разменят постоянно стихотворни поздравии, изящни посвещения и изтънчени комплименти. Въпреки безспорния му принос в усъвършенстването на италианската късносредновековна интимна лирика Гуитоне от Арецо е често укоряван от стилновистите – най-вече от Кавалканти и от Данте – заради “недостатъчното познание” на човешката душа.

ГУИДО ГУИНИЦЕЛИ (1235 – 1276)

В XXVI песен на кантиката “*Чистилицето*” Данте Алигиери определя болонезца Гуидо Гуиницели като свой учител, макар че той е единственият “стилновист”, когото създателят на “*Божествената комедия*” не е познавал лично. В нея воденият от Вергилий поет се среща с именития вдъхновител на Сладостния нов стил и му отдава дължимата почит заради мелодичните му стихове:

*Сладкият ви стих ме покори
и докато е словото ни живо,
ще ми е скъп с мастилото дори.”*

(Превод: Иван Иванов и Любен Любенов)

Гуидо Гуиницели е роден в Болоня, където се прочува като съдия, а по-късно и като политик. Прогонен е от родния си град заради принадлеж-

ността си към групировката около фамилията Ламбертаци, която през 1274 г. е изтласкана от политическия живот на града от фамилията Джереми. Заедно с жена си Биче дела Фрата и сина си Гидучо е принуден да се засели в градчето Монселиче. Умира рано, на 41-годишна възраст, в самия край на 1276 г. Последният останал от него документ е пълномощното, с което възлага отглеждането на своя малолетен син на жена си (14 ноември 1276 г.).

Гуиницели създава скромно по обем творчество: пет канцони, петнадесет сонета и два лирически фрагмента. Отначало той подражава на Гуитоне от Аресо, на когото засвидетелства в сонет дълбоката си почит като учител в поезията. По-късно обаче се противопоставя открито на лирическата традиция, която следва Гуитоне. Макар и малко продуктивен, този поет предопределя нова насока в развоя на късносредновековната италианска лирика.

Гуиницели пресъздава подробно своите и на своите следовници възгледи за любовта и морала на Възлюбената в прочутата си канцона *“Амор в сърцето благородно пребивава”*, фрагменти от която предавам тук в мой превод подстрочник:

*В благородното сърце любовта се все възражда,
тъй както зеленината неизменно избуява като помощница на
гората;*

[...]

*И тъй любовта намира убежище в благородната душа,
по същия начин, както
топлината пребивава в светлината на огъня.*

[...]

*Блести сред ангелските духове на небето
духът на Бога творец така, както слънцето блести в нашите очи:
защото, като изпълняват неговите замисли
и движат небето, тези духове се подчиняват на Него;
и тъй те постигат успешното завършване,
т. е. успешното осъществяване на справедливия замисъл на Бога,
което е въвеждане на реда и хармонията във вселената,
така и красивата жена, посветила се на истината,
трябва да блести в очите на надарения с благороден дух възлюблен
и да му вдъхва желанието да не се отклонява нивга от дълга към нея.*

О, любима! Когато моята душа след смъртта ми застане пред
Него,

Той ще я запита:

“Защо самонадеяността те ръководеше през земния ти живот?

Защо се извиси през небето и стигна чак до Мен,

защо ме използваше като сравнение

за изразяване на земната си суетна любов?

Хвалебствените песни и химните могат да се отправят само към

Мен

и към Царицата достойна за Моето Царство – Рая,
където става невъзможна каквато и да било измама.”

Тогавя ще мога да Му кажа:

“Жената, която обичах, притежаваше лик на ангел,

който пребивава в Твоего Царство,

не е в мен вината, че ѝ отдах любовта си.”

(Превод: Гено Генов)

(Al cor gentil reppaira sempre amore

come l'ausello in selva e la verdura;

[...]

e prende amore in gentilezza loco

cosi' propriamente

come calore in clarita' di foco.)

[...]

Splende 'n la 'ntelligenza de lo cielo

Deo creator piu' che 'n nostri occhi 'l sole:

ella intende suo fattor oltra 'l cielo,

e 'l ciel volgiando, a Lui obbedir tole;

e con 'segue, al primero

del giusto deo beato compimento,

cosi' dar dovria, al vero,

la bella donna, poi che 'n gli occhi splende

del suo gentil, talento

che mai di lei obedir non si disprende.

Donna, Deo mi dira': "Che presomisti?"

siando l'alma mia a lui davanti.

"Lo ciel passasti e 'nfin a Me venisti

e desti in vano amor Me per semblanti:

ch'a Me convien le laude

*e a la regina del regname degno,
per cui cessa omne fraude”.*
*Dir Li poro’: “Tenne d’angel sembianza
che fosse del Tuo regno;
non me fu fallo, s’in lei posi amanza.”)*

Според Симеон Хаджикосев “тази канцона е възлова за представителите на Сладостния нов стил. “В нея са изведени основните принципи на поетическото направление, доразработено по-късно от Данте. Сред тях се откроява разбирането за единосьщието на любовта и благородството и мотивът за любовта озарение в прекия и в преносния смисъл на думата” (Хаджикосев, 161). Литературоведът уточнява, че “у Гуидо Гуиницели за първи път в новата италианска поезия срещахме разбирането за любовта като възвисяваща и облагородяваща сила, без което не можем да си представим и ранния Данте”, и помества в монографията си един от прочутите сонети на поета, в който “се дава добра представа за моралната и философската насоченост на неговата поезия” (Пак там).

*С най-верните слова ще я прославя,
с трендафила ще я сравня и с крема;
по-светла от зорница се вестява
и сред звезди небето я приема.*

*Ще я сравня с крайречната морава,
със всеки цвят – червен и жълт – и с гема
сапфирена над златото – такава,
че Любовта чрез нея се въззема.*

*Тъй приветлив и кичест ѝ е друма,
че с поглед всяка гордост тя лекува –
не вярваш ли, ще те дари и с вяра.*

*Не я достига зъл човек, зла дума
и в нея добродетелта ликува –
съзреш ли я, доброто ти разтваря.*

(Превод: Драгомир Петров)

Като уместен коментар на този сонет можем да приведем свидетелството на Хаджикосев, че “аурата, която окръжава Амор на стил-новистите, е свързана с традициите на късносредновековния марианизъм

и корените ѝ трябва да се търсят у църковно-християнските писатели, у които лъчистото сияние е свързано с идеята за божественото начало” (Пак там).

В заключение можем да обобщим, че Гуидо Гуиницели разработва в поезията си теми, които по-късно биват радушно възприети от поетите формирали кръга Сладостен нов стил: безпокойството, което поражда в душата любовта; спасението за душата, което носи любовта; възхвалата на дамата, която чрез добродетелите си подбужда духовното облагородяване на влюбения. Този поет разграничава двете полюсни проявления на любовната страст: любовта-блаженство и любовта-мъка. След него двама от талантливите му следовници, Данте и Кавалканти, обогатяват и задълбочават в интимната си лирика представата за любовното изживяване като върховно щастие (Данте) и като непрестанно терзание (Кавалканти).

ГУИДО КАВАЛКАНТИ (1258 – 1300)

Кавалканти е роден в заможна, наскоро придобила благородническа титла флорентинска фамилия, в която по традиция се споделят възгледите на гуелфите за обединението на италианските градове-общини в единна държава. Бащата Кавалканте, представен от Данте в “*Ад*” като епикуреец, придобива известност като гарант на примирието, което се сключва през 1280 г. между гуелфите и гибелините във Флоренция. Гуидо изучава отрано философията, най-вероятно като частен ученик при Брунето Латини. Жени се за Биче дели Уберти, дъщеря на гибелинския вожд Фарината, от която придобива две деца.

Като бял гуелф Гуидо се противопоставя на демократичните реформи в управлението на Флоренция и влиза в остър конфликт с влиятелната местна фамилия Донати, с която е сроден Данте. Някои хронисти от онова време свидетелстват, че омразата на сина на Кавалканте към Корсо Донати (предводителя на Черните гуелфи във Флоренция) се задълбочила дотолкова, че пораждала често яростни улични стълкновения между двете крила (черните и белите) на гуелфската групировка. Макар че през 1284 г. Гуидо Кавалканти е приет за член на Общинския съвет на Флоренция, той продължава да участва в площадните размирици. Заради участието му в кръвопролитното сбиване между Черните и Белите гуелфи на 24 юни 1300 г. той е осъден от Съвета на Приорите (в който заседава приятелят му Данте) да напусне Флоренция.

Кавалканти се установява в близкото градче Сардзана, където скоро заболява тежко. След малко повече от два месеца е призван да се завърне в родния си град. Умира във Флоренция на 29 август 1300 г.

Благодарение на всестранната си образование Гуидо придобива бързо авторитет на водач в елитната общност на младите флорентински интелектуалци – Лапо Джани, Дино Кампани, Чино да Пистоя и др. Приятелите му го описват като вежлив млад човек, но затворен и самотен, безкомпромисен в отстояването на убежденията си, съмняващ се дори в истините, които се проповядват от теолозите на Католическата църква. В една от новелите си (VI, 9) Бокачо го рисува като младеж, влюбен в самотното мечтание, постоянно потънал в съзерцания, които според някои хора от народа били насочени към отричането на съществуването на Бог.

Известно е, че Гуидо е бил почитан от събратията си, поетите от Сладостния нов стил, като “съвършения светски мъж”. Данте цени високо поетическия му талант и често му засвидетелства приятелската си привързаност. От автора на лирическия сборник “*Нов живот*” (сонет XXIV) узнаваме например, че възлюбената на сладкогласния Гуидо се нарича Джована (“*Монна Ванна*”).

От творчеството на Кавалканти са оцелели 52 стихотворения: 36 сонета, няколко от които са посветени на Гуитоне, Данте и Гуидо Орланди, 11 балати, две канцони, един мотет и две строфи. Макар че е скромно по обем, творчеството на Гуидо оставя у нас завършена представа за неговите предпочитани теми. Този поет ни пренася в един абстрактен свят, освободен от случванията и сътресенията в личния му живот. Като убеден стилновист той най-често представя драматичния сблъсък между телесните си сетива (очите, сърцето и ума) и разтърсващата сила на Амор, която нерядко поражда у него мисълта за смъртта. Без да се противопоставя на поетическата традиция, обновявайки я отвътре, Кавалканти изследва поривите на душата, най-вероятно повлиян от философските възгледи на Авероес. За него любовта е мъчително, заредено с трагизъм изживяване, което поражда дълбок песимизъм у влюбения.

В творбите му не се отстояват политически принципи, а се проследява изграждането у младия мъж на кръг от представи за любовта благодарение на двете му страстни увлечения по Джована (известна според Данте с прозвището си Пролет) и Мандета. Той представя любовта по маниера на Гуиницели, от когото заимства някои основни постановки: любовта помага на влюбения да опознае добродетелта; любовта изпълва изживяващия я с истинско благородство; истинският влюбен е склонен да възприема своята любима като ангел.

Гуидо обогатява концепцията за любовта, която отстоява Гуиницели. За него недостъпната възлюбена представлява непостижим идеал, любовта придобива смисъл чрез обожанието отдалеч, превръща се в самоцел.

Избраната дама става възплъщение на всички модни добродетели, но като реална жена тя се оказва недостойна за такова обожание и носи само разочарования. Любовта е освободена от жаждата за притежание и не се нуждае от пряко общуване с избраната възлюбена. От една страна, Кавалканти внимателно се вглежда в природата и съдържанието на любовта, от друга, се интересува от реалното ѝ протичане. Повлиян от солидната си философска подготовка, той подхожда като учен при изследването на същността на интимното чувство и държи много на обективността.

В прочутата си канцона *“Една жена ме моли”* (*Donna mi prega*) Гуидо Кавалканти излага накратко поетическата доктрина на Сладостния нов стил. Тази канцона от 75 стиха придобива тежестта на римуван философски трактат, в който се проявяват гордостта на поета и склонността му да се задълбочава в най-сложните проблеми. В нея стилновистът Кавалканти се опитва да определи мястото, където пребивава истинската любов, изследва подбудите, които поражда любовната страст, обсъжда същността ѝ, силата ѝ, добродетелното ѝ въздействие и пречистващите духа пориви, които поражда. Той се пита защо, след като причинява толкова терзания, любовта се харесва на хората и дали би могла да се появи пред очите на нейните страдалци.

Всъщност тази най-известна канцона на Кавалканти се оказва след многовековни тълкувания и една от най-трудните поеми в италианската литература. В противоречие с твърдението на Данте, изложено в сборника му *“Нов живот”*, любовта в тази канцона е представена като чувство независимо от разума, като “акциденция”, а не “субстанция”, която може да съществува само при взаимност. Тази известна канцона е не само илюстрация на Сладостния нов стил, но и доказателство за философските спорове вътре в тази “нова” поезия. От нея се убеждаваме, че ранноренесансовата лирическа тенденция Сладостен нов стил не е нито еднообразна, нито напълно съгласувана.

Действително в канцоната *“Една жена ме моли”* се прави разграничение между силите, които изпълват съзнанието и тялото на човека. Поетът-стиловист описва любовта като сила, обвързана с подвластната на усещанията душа – една ирационална, разтърсваща и разрушаваща сила. Влюбеният усеща въздействията на любовта първо върху тялото си, т.е. чрез очите, духа и сърцето. В тази творба, представяща същността на любовната драма, двете противопоставени в постоянен конфликт у влюбения сили са ясно разграничени и означени. Това са Любовта, Милосърдието, Смъртта и Малките духове (*Spiritelli*), които са персонафикации на способностите на душата. Раздиран от противоречия, влюбене-

ният губи разума си, изгубва самоличността си, тъй като според Кавалканти всяка страстна любов, преминавайки през отчаянието и меланхолията, неизбежно води до мисълта за смъртта.

В сонета, започващ със стиха *“Коя минава тук, че тъй сте прелъстени...”* Кавалканти представя възлюбената жена като възплъщение на любовта и добротата. Поетът съжالياва, че земните хора не са получили свише милостта да проумеят нейната ангелска същност. Според Хаджикосев в цитирания по-долу сонет *“се съдържат основните насоки на новата доктрина за мистично облагородяващата любов”* (Хаджикосев, 1995, 170).

*Коя минава тук, че тъй сте прелъстени
въздухът трепти със чудна светлина?
Не е ли любовта във образ на жена,
че всички до един така сте поразени.*

*Където взре очи, настават в миг промени –
за да опиша туй, ми липсва вещица:
всевластна в нежността, пред нея до една
околните жени направо са презрени.*

*Не знам с какво и как, но всички тя пленява,
самата доброта с поклони ѝ отвърща –
каква богиня е, с неземна красота!*

*Безсилни сме пред нежната ѝ слава,
не сме получили и милостта могъща
да разберем дори – какво за нас е тя!*

(Превод: Георги Мицков)

В балатата *“Защото не се надявам да се върна някога”* (*Perch'ì non spero di tornar giammai*) Кавалканти зарежда с много нежност двата мотива, които изпълват любовната му лирика – екстаза и потискащата мъка. В тази творба той се обръща към своята възлюбена и към своето отечество и използва поезията като силно въздействащ посредник. В една друга своя балата, *“Свежа като току-що разцъфнала роза”* (*Fresca rosa novella*), поетът обрисова възлюбената си като жената-ангел, пречистваща с присъствието си всички, които я обкръжават.

Изтънчените психологически анализи в лириката на Гуидо Кавалканти преминават от суровата реалистична тоналност на безпристрастното и обективно възпроизвеждане на чувствата, както е в сонета *“Защо с болка изпълни ума ми”* (*Tu m'hai piena di dolor la mente?*), към строгото звучене,

породено от придържането към установените изобразителни похвати, както е в канцоната *“Една жена ме моли”* (*Donna me prega*), от трепетните модуляции в балатата *“В горичката срещнах пастурка”* (*In un boschetto trova 'pasturella*), към елегичните настроения в *“Защото не се надявам да се върна някога”* (*Perch' i' non spero di tornar giammai*).

Кавалканти използва обикновено прецизно обработен и точен език. Лирическият му изказ е понякога херметичен, трудно достъпен. Често мъката и напрежението се разговарват чрез умело намерения израз, който облекчава напрежението у читателя, тъй като се явява точно отражение на преживяното – нетипично за ранноренесансовата поезия постижение. В заключение може да се каже, че този поет издига характерните за Сладостния нов стил лирически изповеди до впечатляваща духовна изтънченост и проправя пътя за новите интелектуални и емоционални внушения, с които съвременникът му Данте зарежда интимната лирика на италианците. Най-вероятно тези приноси на Кавалканти са предопределили преценката на Хаджикосев, че е “свързващо звено между Гуиницели и Данте” (Хаджикосев, 1975 174).

ЧИНО ДА ПИСТОЯ (1270 – 1336)

След раждането си в Пистоя този поет е кръстен с името Гуитончино ди Франческо деи Синибулди. След като става известен благодарение на изящната си лирика, приема да бъде назоваван с артистичния псевдоним Чино от Пистоя. Верен на семейната традиция, става ревностен поддръжник на политическите възгледи на Черните гуелфи.

Чино получава солидно образование в юридическите факултети на Болоня и Париж. След като завършва учението си, той се прибира в родния си град през 1302 г., но скоро е прокуден оттам, след като Белите гуелфи завземат властта през 1303 г. Три години по-късно, когато градската управа е отново в ръцете на Черните гуелфи, той се завръща в Пистоя. Изживява дълбока политическа криза след провала на опита на испанския (португалския) крал Ариго VII (Arrigo VII) да завладее Италия (1313 г.) и оплаква смъртта му в канцоната си *“Откакто природата сложи край”* (*Da poi che la natura ha fine posto...*).

След като получава докторска титла по право в Университета на Болоня, Чино се установява трайно в Пистоя през 1314 г. и започва да работи върху труда си *“Прочит на Кодекса”* (*Lectura super codicem*) – един пространен коментар на Кодекса на император Юстиниан. През следващите години Чино е практикуващ съдия и едновременно изнася лекционни курсове като университетски преподавател. Отначало ръководи

катедрата по гражданско право в Университета на Сиена (1321 – 1326), след това ръководи подобна катедра в Университета на Перуджа (1326 – 1333). Междувременно създава такава катедра и в Университета на Неапол (1330 – 1331), където вероятно се е запознал с Джовани Бокачо. През 1333 г., когато е поканен да участва в управата на родния си град Пистоя, Чино преустановява преподавателската си дейност.

По повод на смъртта на прославилия се певец на любовта от Пистоя, застигнала го вероятно в края на 1336 или в началото на 1337 г., Франческо Петрарка, който оценява високо лирическия талант на Чино, написва сонета *“Плачете, дами, а с вас плаче и Амур” (Piangete, donne, et con voi pianga Amore)*.

Чино е представител на зараждащата се светска интелигенция, която се противопоставя на намесата на църковните прелати в гражданския живот. Университетската му подготовка го подтиква да приспособява усърдно правните разпоредби към изискванията на преходната му епоха. Този негов професионален ангажимент се проявява в юридическите му съчинения, написани на латински език, сред които се откроява трудът му *“Прочит на Кодекса”*.

Чино от Пистоя е автор на сборника *“Песни” (Canzoniere)*, в който са включени 165 негови стихотворения (сонети, канцони, балати и мадригали). В творчеството си предпочита да разработва темите и да използва предимно похватите и метриката на Сладостния нов стил, макар че в поезията му се усещат влияния както от провансалската школа, така и от късносредновековната сицилианска интимна лирика.

Данте възхвалява Чино от Пистоя като вдъхновен поет на любовта. В стиховете му наистина се редуват изпълнени със сладост и безпокойство спомени от страстните му любовни увлечения, които са анализирани с впечатляващо психологическо проникновение. Най-известни са стихотворенията на Чино, посветени на неговата любима, която той назовава, следвайки примера на провансалските поети, с необичайното прозвище Дивачката (*Selvaggia*). Към чудотворните ефекти, които предизвиква присъствието на възлюбената му дама сред околните, поетът добавя и мълчителните терзания, на които неподвластната красавица го обрича с презрението си. Той изплаква изгнаническата си участ, която си е наложил, за да избегне любовните страдания, с които неукротимата Дивачка сломява мъжествената му настойчивост да отстоява чувството си.

Завладян от атмосферата в интимната лирика на Кавалканти, Чино отдава особено внимание на безнадеждната любов. Но при него тя поражда много по-дълбока мъка, защото го довежда до мрачна меланхолия, в която страданията, породени от невъзможната любов, се смесват с предизви-

каните от изгнанието нещастия. Чрез меланхолията, предизвикана от несподелената любов – една продължителна и изтощителна душевна криза – този италиански поет се стреми да събуди моралното съпричастие на читателите.

Може да се каже, че Чино от Пистойя се прославя в кръга на стилновистите и като изтънчен психолог, който умее да се вглежда и изучава отвътре етапите и броженията, през които преминава любовното изживяване: влюбване, болка, изтощителна мъка, униние. Би трябвало да се отбележи също, че лирическият му изказ при пресъздаването на любовната страст е много по-правдоподобен, отколкото у съвременните му поети. Той умее да проследява колебанията и обратите в нея с изключителна деликатност. Стилът му е пределно изискан, а прецизната обработка на стиховете допринася много за превръщането на любовната му лирика в сладка утеха за нещастно влюбените.

Сред поетите стилновисти Данте е единственият, който надминава Чино по творческа плодовитост. Тъй като поетът от Пистойя продължава да пише в продължение на повече от петнадесет години след смъртта на автора на *“Божествената комедия”*, неговата интимна лирика може да се възприема като свързващо звено между любовната доктрина на Сладостния нов стил и концепцията за любовта, която се налага от петраркизма.

ЛИТЕРАТУРА

Bonghi, G. La Letteratura italiana, www.classicitaliani.it/index300

Bonghi, G. Biografia di Dante Alighieri, www.classicitaliani.it/bio_pdf/bio043.pdf

Буркхарт, Я. Култура и изкуство на Ренесанса в Италия. Изд. Наука и изкуство. С., 1986.

De Sanctis, F. Storia della Letteratura Italiana, www.classicitaliani.it/index300

Кроче, Б. Естетика. Библ. Естетика и изкуствознание. Изд. Наука и изкуство. С., 1996.

Прокачи, Дж. История на италианците. Изд. Кама. С., 2004.

Хаджикосев, С. Провансалската лирика и средновековната поезия. Акад. изд. “Проф. Марин Дринов”. С., 1995.

Шишманов, Ив. Литературната история на Възраждането в Италия. С., 1934.